

Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi ve Ekonomiye Olan Etkileri¹

Turkish-Greek Population Exchange and Its Impacts on Economy

İhsan Erdem SOFRACI²

Melike KAYAM³

öz

Türk-Yunan 'nüfus mübadelesi', Lozan Konferansı'nda Türkiye ve Yunanistan arasındaki öncelikli sorunlardan birisi olmuş ve 30 Ocak 1923 yılında, Türkiye ve Yunanistan arasında imzalanan 'Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme' ve Protokol'ün imzalanmasıyla çözüme kavuşturulmuştur.

Mübadele ile Türkiye'ye gelenlerin yerleştirilmesi, mülk edinmeleri 30 Ocak 1923 tarihli Mübadele Sözleşmesi'ne göre düzenlenmiştir. Sözleşmeye göre mübadillerin tarımla uğraşanlarına arazi, bağ-bahçe; sanatkâr olanlara dükkan, mağaza, imalathane verildiği ve gerekli olan kredi, hayvan, tohum gibi girdilerle de desteklendikleri bilinmektedir.

Bu çalışmada, özellikle Türkiye ve Yunanistan açısından nüfus mübadelesinin yarattığı ekonomik ve siyasal sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz: Yunanistan'ın ekonomik açıdan karlı çıktığı, siyasal açıdan zarar ettiği ve Türkiye'nin ise siyasal açıdan kazançlı çıkmasına karşın, ekonomik açıdan kayıplar verdiği belirtilmelidir. Bu tespit bağlamında "ekonomik kayıp" kavramından ne anlaşılması gerektiği az çok belli iken, "siyasal kazanç" kavramı üzerinde yapılacak değerlendirmelerde Türkiye açısından 'milli ekonomi' oluşturma hedefinin öne çıktığı özellikle vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İktisat ve Maliye Tarihi, Büyük Mübadelenin Ekonomik Etkileri, Nüfus Mübadelesi

ABSTRACT

Turkish-Greek 'population exchange' had been one of the priority issues between Turkey and Greece during the talks of the Lausanne Agreement and it was solved after the 'Agreement on the Population Exchange of the Greek and Turkish Communities' and the protocol were signed in 30 January, 1923.

Settlement and possession rights of coming Turkey via the exchange were regulated through the Agreement of Exchange in 30 January, 1923. According to the agreement, it is known that the exchanged persons were given lands, vineyards, and orchards if they were farmers, and shops, stores, and workshops if they were craftsmen, and they were also supported with necessary inputs such as credits, animals, and seeds.

In this study, the economic and political consequences of the population exchange for Turkey and Greece could be summarized as follows: it is stated that Greece was profitable in economic terms while ending up as a loser in political terms, while Turkey was profitable in political terms ending up a loser in economic terms. In line with this determination, while the concept of "economic loss" is mainly clear, considering the evaluations over "political gain", it should be particularly emphasized that, for Turkey, creating a 'national economy' comes to the fore.

Keywords: History of Economy and Fiscal, Economic Impacts of Great Population Exchange, Population Exchange

Tür: Araştırma makalesi

Gönderim tarihi: 22.10.2019

Kabul tarihi: 12.12.2019

¹ Bu çalışmanın ilk biçimi, 03-06 2019 tarihlerinde Adana'da düzenlenen "Çukurova III. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde" sözlü olarak sunulmuş ve özet olarak yayımlanmıştır.

² Doç.Dr. Mersin Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, erdemsofraci@mersin.edu.tr (ORCID: 0000-0001-5622-6250)

³ Öğr.Gör. Mersin Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, melikekara@mersin.edu.tr (ORCID: 0000-0002-6471-0525)